

Ympäristövaliokunta Kuulemistilaisuus 19.10.2023

Asia: HE 41/2023 vp valtion
talousarvioksi vuodelle 2024 ja
julkisen talouden suunnitelma

Marju Silander, toiminnanjohtaja
Suomen Omakotiliitto ry

Omakotiliitto on Suomessa alan ainoa valtakunnallinen pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö ja edistämme pientalovaltaista elämänmuotoa. Liitto on yleishyödyllinen ja poliittisesti sitoutumaton.

- 14 piirissä noin 230 jäsenyhdistystä, joissa yhteensä yli **70 000 henkilöjäsentä (kotitaloutta)**.
- Suomessa noin 1,2 miljoonaa pientaloa, joissa asuu noin 2,7 ihmistä, ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, joita käyttää 2,4-2,9 ihmistä.
- Tavoiteohjelmamme vuosille 2023–2027 ja yleistä informaatiota asumisesta ja asumiskustannuksista löytyvät [tästä linkistä](#).

Huomioita valtion talousarviosta vuodelle 2024

- Hallituksen tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoa, mutta osa päätöksistä uhkaa nostaa asumiskustannuksia entisestään
- Korjausrakentamisen vauhdittaminen on kannatettavaa
- Vihreässä siirtymässä on huolehdittava sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta
- Kotitalouksien ostovoimaan vaikuttaa merkittävästi kohoavat asumismenot; erityisesti lainojen koronnousu ja samaan aikaan osunut asuntolainojen korkovähennyksen poistaminen
- Asumismenot välttämättömiä: osaan menoista, kuten kiinteistöverotukseen, ei voi vaikuttaa kulutuksellaan.
- Huomioitava asumismenojen laaja kokonaisuus: lainojen korot, sähkö- ja sähkönsiirtomaksut, jätehuoltomaksut, vesimaksut, vakuutukset, asunnon korjauskustannukset

Omakotiliiton päähuomiot talousarvioon

1. Vahvistetaan kansalaisten asumistoiveiden mukaista asuntorakentamista.
2. Luodaan rakennusten energiatehokkuusremontteihin pysyviä kannustimia.
3. Varmistetaan riittävät toimenpiteet sosiaalisesti oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään.
4. Huolehditaan riittävän pitkistä siirtymäajoista vihreän siirtymän velvoitteiden toimeenpanossa.
5. Turvataan kuluttajien riittävä ja riippumaton energianeuvonta.
6. Jatketaan valmistelutyötä ja tuodaan kuntotarkastustoiminta lainsäädännön piiriin

Rakentaminen

Perustuslaki 19 §: Julkisen vallan tehtävänä on tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

- Huomioidaanko asuntopolitiikassa suomalaisten asumistoiveet?
- Lainsäädännöllä ei saa lisätä pientalorakentamisen kustannuksia.

Kysymys: Miten edistetään jatkossa pientaloasumista ja vastataan ihmisten asumistoiveisiin?

Energiamurros ja kannusteet

Pientaloasukkaita kannustettu eri tavoin vihreään siirtymään, esimerkiksi:

- 1) Asuinrakennusten energia-avustuksella asuinrakennusten energiatehokkuuden parantamiseen (esityksen mukaan riittää vielä noin 1300 omakotitaloon)
- 2) Öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisen avustuksella siirtymiseen fossiilittomaan lämmitykseen (esityksen mukaan riittää vielä yli 10 000 pientalon omistajalle)

Uusia avustuksia ei enää budjetoitu. On hyvä, että määrärahojen käyttöaikaa jatketaan. Jatko tulisi turvata pysyvillä kannustinmekanismeilla.

Mahdollisuuksia: kotitalousvähennyksen kehittäminen, Arava-järjestelmän päivittäminen

Määrärahoja sähkölatausinfraan lisätalousarvio esityksestä tai RePowerEU-avustuksesta?

Kysymys: Miten kotitalouksia jatkossa kannustetaan, kun yllä oleviin ei ole enää varattu määrärahoja tuleville vuosille?

Oikeudenmukainen vihreä siirtymä

Eri kotitalouksilla on hyvin erilaiset mahdollisuudet taloudellisesti vastata vihreän siirtymän vaatimuksiin

- asuintalon energiatehokkuuden parantaminen vähentää pitkässä juoksussa asumiskustannuksia, mutta investointi voi olla tuhansia tai kymmeniä tuhansia euroja
- vaatimusten oletetaan kiristyvän (esim. EU rakennusten energiatehokkuusdirektiivi) - > huomioitava erilaiset taloudelliset resurssit ja rakennusten tekniset mahdollisuudet

Kysymys: Miten huolehditaan ja mahdollistetaan kaikille kotitalouksille mukanaolo vihreässä siirtymässä?

Avustukset neuvontaan

- Alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ”Uudistuva ja Osaava Suomi 2021-2027 yhtenä tavoitteena on energiatehokkuuden edistäminen
- Asumisneuvontaan varattu puolet vähemmän varoja
-> talokohtaisella energianeuvonnalla nouseva tarve

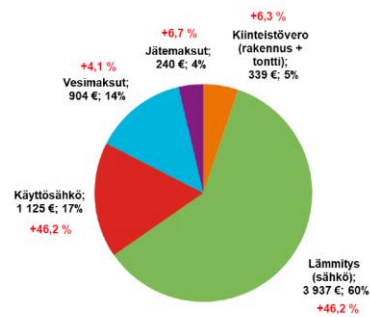
Kysymys: Miten järjestetään kotitalouksille riippumaton ja riittävä neuvonta?

Huomiot julkisen talouden suunnitelmasta

- Kotitalouksien ostovoimaan vaikuttaa merkittävästi kohoavat asumismenot; erityisesti lainojen koronnousu ja samaan aikaan osunut asuntolainojen korkovähennyksen poistaminen
- **Asumismenot välttämättömiä**, osaan menoista ei voi vaikuttaa kulutuksellaan.
- Huomioitava asumismenot **laaja kokonaisuus**: lainojen korot, sähkö- ja sähkönsiirtomaksut, jätehuoltomaksut, vesimaksut, vakuutukset, asunnon korjauskustannukset,

Vakiomuotoisen 120 m² omakotitalon kuntakohtaisten maksujen keskiarvot 2023 (yht. 6545 €/vuosi, +34,3 %) (ilman sähköenergiaa + 2,7 %)

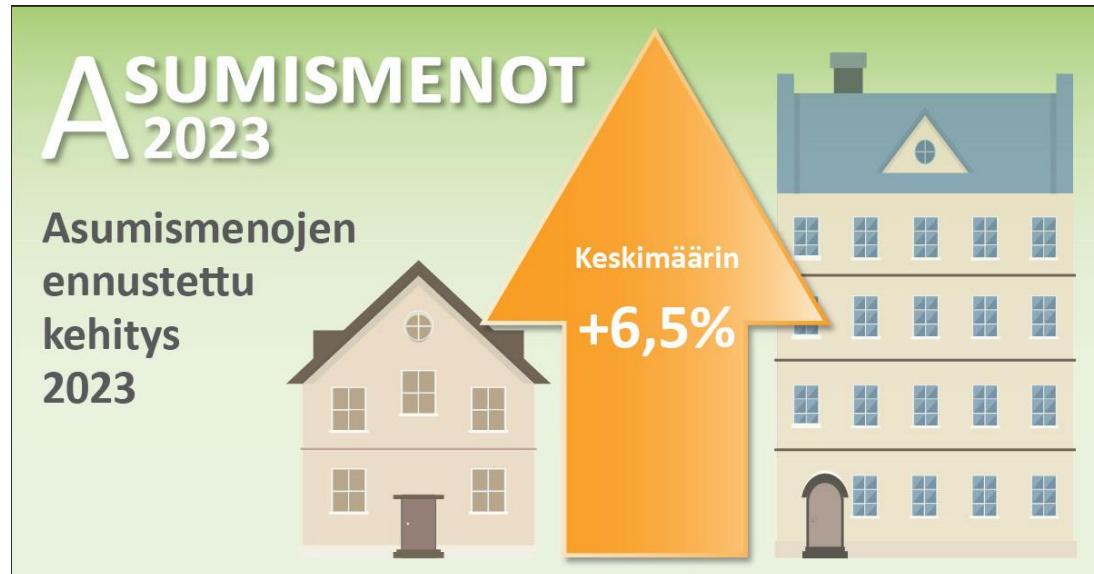

Sähkön siirto on kallistunut keskimäärin vain 0,8 %, energia 80 %

Muutokset suhteessa maaliskuuhun 2022 (100 kuntaa)

Vastaavan talon lämmittäminen öljyllä maksaisi n. 2 350 €, kun hinta on 168 snt/l* ja kulutus 1400 l/v (polttoöljyn lämpöarvo on noin 10 kWh/litra)

* kevyen polttoöljyn keskihinta v. 2022, muutos edellisvuoteen +66 % (lähde Tilastokeskus / kuluttajahintaindeksi)

Omakotiliitto vaikuttaa

1. Kohtuulliset asumiskustannukset

Asuminen on ihmisille perustarve, ja perustuslain 19 § mukaan jokaisella on oikeus asuntoon. Julkisen vallan tulee tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

2. Pientaloasumisen edistäminen

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä perustuslain 6 § mukaan. Kansalaiset tarvitsevat erilaisia asumisratkaisuja elämänsä eri vaiheissa ja heidän tulee saada valita asumismuotonsa ja asuinpaikkansa vapaasti. Pientaloasumista tulee edistää vahvemmin valtion asuntopoliittisessa ohjelmassa ja näkyä kirjauksissa.

3. Kohtuullinen ja kannustava sääntely

Kansalaisilla on oikeus turvalliseen ja terveelliseen asumiseen ja ympäristöön. Asumista koskettaa noin 75 lakia. Sääntelyn tulee olla kohtuullista ja tarkoituksenmukaista ja asioita tulee tarkastella laajempina kokonaisuuksina osana asumista koskevaa lainsäädäntöä. Sääntelyn ohella tarvitaan neuvontaa ja kannusteita.

Marju Silander

toiminnanjohtaja, VTM

FB: omakotiliitto

Twitter: @omakotiliitto

IG: [omakotiliitto](#)

www.omakotiliitto.fi

Puhelin +358 45 7200 626

Sähköposti marju.silander@omakotiliitto.fi

Somekanavat

- <https://www.facebook.com/marju.silander>
- https://twitter.com/marju_silander
- <https://www.instagram.com/marjusilander/>
- <https://www.linkedin.com/in/marju-silander-b9010018/>

Yhdessä kohtuuhintaisen ja monipuolisen pientalo- ja vapaa-ajan asumisen puolesta!

